

Kúria

ítélete

Az ügy száma:	Bfv.II.432/2023/9.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke Dr. Boros Tibor, előadó bíró Dr. Harangozó Attila, bíró Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2023. november 23.
Az ügy tárgya:	kábítószer birtoklásának büntette
Terhelt:	I. rendű terhelt
Elsőfok:	Pécsi Járásbíróság, 1.B.197/2020/71., ítélet, tárgyalás, 2022. május 24.
Másodfok:	Pécsi Törvényszék, 3.Bf.191/2022/15., ítélet, nyilvános ülés, 2023. február 7.
Harmadfok:	-
Az indítvány előterjesztője:	Baranya Vármegyei Főügyészség
Az indítvány iránya:	a terhelt terhére

Rendelkező rész

A Kúria a kábítószer birtoklásának büntette miatt I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Baranya Vármegyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pécsi Járásbíróság 1.B.197/2020/71. számú és a Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.191/2022/15. számú ítéletét I. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja.

Az I. rendű terhelt cselekményét kábítószer birtoklása büntettének [Btk. 178. § (1) bekezdés negyedik fordulat, (2) bekezdés b) pont] minősíti.

Az I. rendű terhelt büntetését – az elzárás és pénzbüntetés mellőzése mellett – 3 (három) év szabadságvesztésre és 3 (három) év közügyektől eltiltásra súlyosítja.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház.

Az I. rendű terhelt a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Az I. rendű terhelt által 2018. október 10. napjától 2019. január 16. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítani rendeli.

A bíróság elrendeli az I. rendű terhelttel szemben a Pécsi Járásbíróság 15.B.608/2017/10. számú ítéletével kiszabott 1 (egy) év börtön végrehajtását.

Az I. rendű terheltet kötelezi az elsőfokú eljárásban felmerült további 200.000 (kettőszázezer) forint bűnügyi költség megfizetésére is.

Egyebekben a megtámadott határozatot az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

Elrendeli az I. rendű terhelt által eddig esetlegesen megfizetett pénzbüntetésnek a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkori törvényes kamatával emelt visszatérítését a terhelt részére.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

Indokolás

[1] **I. 1.** A Pécsi Járásbíróság a 2022. május 24-én kihirdetett 1.B.197/2020/71. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki tártstettesként elkövetett kábítószer birtoklásának büntetében [Btk. 178. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont]. Ezért őt 4 év fegyház fokozatú szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt a szabadságvesztésből legkorábban annak kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Egyben elrendelte az I. rendű terhelttel szemben a Pécsi Járásbíróság 15.B.608/2017/10. számú ítéletével kiszabott 1 évi – eredetileg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett – börtönbüntetés végrehajtását.

[2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű terhelt és védője által bejelentett fellebbezés alapján másodfokon eljáró Pécsi Törvényszék a 2023. február 7-én kelt 3.Bf.191/2022/15. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta; az I. rendű terhelt cselekményét a Btk. 178. § (1) bekezdésének I. és IV. fordulata szerinti tártstettesként

elkövetett kábítószer birtoklása büntettének minősítette, és az I. rendű terhelt büntetését 90 nap elzárásra és 300 napi tétel, napi tételenként 1000 forint, összesen 300.000 forint pénzbüntetésre enyhítette. Az I. rendű terhelttel szemben kiszabott közügyektől eltiltást, valamint a Pécsi Járásbíróság 15.B.608/2017/10. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetés végrehajtásának elrendelését mellőzte. Egyebekben azonban az elsőfokú ítéletet az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállásnak a felülvizsgálati indítvány elbírálása szempontjából releváns részének lényege szerint az I. rendű terhelt és a II. rendű terhelt munkatársak voltak a cím 1 alatti üzemanyagtöltő állomáson. Ezen kívül szomszédok is voltak, mert az I. rendű terhelt a cím 2 alatti ingatlanban, a II. rendű terhelt pedig a cím 3 alatti ingatlanban lakott. A terheltek tudomással bírtak arról, hogy mindketten kábítószer fogyasztók, marihuánás cigaretta formájában. Egy beszélgetés alkalmával elhatározták, hogy közösen kannabiszt fognak termesztetni, melynek a termésén megosztoznak. Megállapodásuk alapján a II. rendű terhelt az interneten megrendelte az ehhez szükséges hat magot, darabját 2-3.000 forintért, melynek az árához mindketten hozzájárultak. Miután megérkeztek a magok, azokat a II. rendű terhelt a cím 3 alatti telkén elültette, majd nevelgette, azok gondozásába, öntözésébe az I. rendű terhelt is besegített.

[4] A terheltek 2018. szeptember vége felé ismeretlen mennyiséget közösen leszedtek a kifejlődött növényből, de miután az nem hozta a kívánt hatást, így vártak a teljes szüreteléssel, ahhoz 2018. október 10. napján kezdtek hozzá, azonban a rendőrség megérkezése miatt befejezni már nem tudták. A terheltek a cím 3 alatti ingatlan udvarán a kannabisz növények „szüretelése” során a száron álló növényi egyedekről leválasztott részeket – melyeknek a helyszínen mért bruttó össztömege 4016 gramm volt – a növényi egyedek közelében a talajra terített műanyag zsákra helyezték.

[5] A II. rendű terhelt cím 3 szám alatti ingatlanán 2018. október 10-én lefoglalásra került 6 tő lábon álló kannabisz növény, egy nylonzsákban pedig bruttó 4016 gramm frissen leszüretelt növényi származék. Ez a közösen termesztett 6 tő kannabiszt (indiai kendert) jelentette, amelyet közösen termesztettek és amiről a 4016 gramm növényi származékot frissen szüretelték le. A leszüretelt bruttó 4016 gramm kannabisz nettó súlya 875 gramm volt, melynek a totál-THC tartalma 82 gramm, ami a jelentős mennyiség alsó határának 68,35%-a. A 6 tő lábon álló kannabisz növény pedig a jelentős mennyiség alsó határának a 6%-a.

[6] A fentieket követően még 2018. október 10-én a rendőrök házkutatást tartottak az I. rendű terhelt cím 2 szám alatti lakóhelyén és ott lefoglaltak a pincehelyiség bal oldalán lévő sötét színű íróasztal középső fiókjában, befőttesüvegben bruttó 11 gramm súlyú növényt, valamint az ingatlan tároló helyiségének bal oldalán lévő szekrény felső polcának alján 2 db műanyag zacskóban 461 gramm és 502 gramm súlyú növényi anyagot, összesen bruttó 974 gramm növényi anyagot. A bruttó 974 gramm növényi anyagban lévő totál-THC mennyisége 53 gramm, ami a jelentős mennyiség alsó határának 44,15%-a. Ennek a származását az eljárás során nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani.

[7] Azt az eljárás során bizonyítani nem lehetett, hogy a terheltektől külön-külön a lakásukon, illetve az autójukban, munkahelyükön lefoglalt növényi anyag a közösen termesztett 6 tő kannabiszról származott volna, mint ahogy azt sem, hogy a terheltek tudtak volna a másik külön-külön tartott kábítószeréről.

[8] II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Baranya Vármegyei Főügyészség Bf.B.202/2023/1. számon terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára hivatkozva, a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt kiszabott törvénysértő büntetés okán.

[9] A főügyészség indítványában kifejtette, hogy a másodfokú bíróság téves jogi álláspontra helyezkedve változtatta meg az I. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény minősítését. E körben arra hivatkozott, hogy a történeti tényállás része, miszerint a terheltek hány darab kannabisz növényt neveltek, illetve náluk hol és mennyi kábítószerrel foglaltak le. Az azonban már jogi következtetés, hogy a terheltek tényállásban rögzített és így a felülvizsgálatban nem vitatható magatartása a bűncselekmény mely fordulatát valósítja meg. Jelen esetben pedig ettől függ, hogy a kábítószer mennyiségét a Btk. 461. § (2) bekezdése és/vagy az (1) bekezdés c) pontja alapján kell megállapítani, így az hogyan aránylik a jelentős mennyiség alsó határához.

[10] Az 5/1998. BJE jogegységi határozatban foglaltak szerint az azonos vagy különböző kábítószernek a tiszta hatóanyag-tartalom alapulvételével kiszámított részmennyiségeit – amelyekre nézve a kábítószerrel visszaélésnek a természetes egység keretébe tartozó részselekményeit elkövették – összegezni kell és a bűncselekmény minősítése (a csekély vagy jelentős mennyiség megállapítása) szempontjából az összmenyiség az irányadó. Ugyancsak összegezni kell a részmennyiségeket, ha a kábítószer termesztése esetén a mennyiség meghatározása nem a tiszta hatóanyag-tartalom, hanem a növényegyedek száma alapján, míg tartás esetén a tiszta hatóanyag-tartalom alapján történik.

[11] Amennyiben az egymásra következő elkövetési magatartások tárgya ugyanaz a kábítószer, a mennyiségek összegzésének nincs helye, mert az a kétszeres értékelés tilalmába ütközne. Jelen esetben nem vitatott, hogy az I. rendű terhelt társával a cím 3 szám alatti ingatlanon 6 darab kannabisz növényt termesztett. Az sem vitatott, hogy ezekről a növényekről „szüreteltek le” bruttó 4016 gramm mennyiségben növényi részeket, amelyeket a növényi egyedek közelében a talajra terített műanyag zsákra terítettek ki. A főügyészség szerint azonban a növényi részek leválasztása után a továbbra is „lábon álló” növényi egyedek és a leválasztott részek vonatkozásában már nem lehet ugyanazon kábítószerrel beszélni.

[12] A terhelteknek a növényi részek elválasztásával és szétterítésével – ezek mennyiségéből következően is – elsődlegesen nyilvánvalóan az volt a szándékuk, hogy azokat megszárlítsák, tartósan birtokolják, vagyis: tartsák. Ezt meg is kezdték és csak a nyomozó hatóság rajtaütése miatt tartott ez rövid ideig. Ez azonban nem akadályozta a tartás elkövetési magatartás megállapításának.

[13] Az I. rendű terhelt által a cím 3 szám alatti ingatlanon (társával együtt) tartott kábítószer mennyisége a jelentős mennyiség alsó határának 68,35%-a. Helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor ehhez hozzászámította a terheltek által közösen termesztett 6 darab kannabisz növényt, ami a jelentős mennyiség 6%-a, valamint az I. rendű terhelt által külön tartott kábítószer mennyiséget, ami a jelentős mennyiség 44,15%-a.

[14] Az I. rendű terhelt által termesztett és tartott kábítószer mennyisége meghaladja a jelentős mennyiség alsó határát, ezért az általa elkövetett bűncselekmény a Btk. 178. § (1) bekezdés 1. és IV. fordulatába ütközik, a (2) bekezdés b) pontja szerint minősül. Ezt a bűncselekményt a Btk. 5 évtől 10 évig tartó szabadságvesztéssel rendeli büntetni. A Btk. 33. § (4) bekezdése szerint szabadságvesztés helyett elzárás, pénzbüntetés, illetve e büntetések közül több is akkor szabható ki, ha büntetési tétel alsó határa nem éri el az 1 év szabadságvesztést. Mivel jelen esetben, a helyes minősítés mellett e feltétel nem áll fenn, ezért a másodfokú bíróság az I. rendű terhelttel szemben a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetéseket szabott ki.

[15] Mindezek alapján a főügyészség arra tett indítványt, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot változtassa meg akként, hogy az I. rendű terhelt által elkövetett kábítószer birtoklásának büntetettét a Btk. 178. § (1) bekezdés 1. és IV. fordulata, valamint a (2) bekezdés b) pontja szerint minősítse, vele szemben szabadságvesztést szabjon ki, amelyet börtönben rendeljen végrehajtani, tiltsa el a közügyek gyakorlásától, állapítsa meg

azt, hogy a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, valamint a Pécsi Járásbíróság 15.B.608/2017/10. számú ítéletével kiszabott – eredetileg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett – 1 év börtön végrehajtását rendelje el.

[16] A Legfőbb Ügyészség BF.482/2023/3. számú átiratában a Baranya Vármegyei Főügyészség felülvizsgálati indítványát alaposnak tartotta és azt – indokolásának részbeni módosítása mellett – fenntartotta.

[17] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint a leszüretelt növényegyed tőszámát, ezen felül pedig egyúttal a róla leszüretelt növényi származék totál-THC tartalmát is figyelembe venni nem lehet, az valóban kétszeres értékelés tilalmába ütközne. Az ugyanazon elkövetési tárgyra irányuló ugyanazon, a Btk. 178. §-ában meghatározott kábítószer birtoklása törvényi tényállás keretei közé illeszkedő elkövetési magatartások egymással természetes egységet alkotnak. Az egymást követő elkövetési magatartások esetén – miként arra a Kúria Bfv.I.1062/2022/9-I. számú határozatának [32] bekezdésében is rámutatott – a kannabisz növény termesztését követően, azok leszüretelése után megvalósult tartása jelenti az elkövetési magatartást. Ezen elkövetési magatartás esetén nem a tövek számának, hanem a leszüretelt 4016 gramm növényi származék totál-THC tartalmának van jelentősége. Ezt, a jelentős mennyiség alsó határának 68,35 %-át elérő hatóanyag tartalmat kell hozzáadni az I. rendű terhelt lakóhelyén lefoglalt kábítószer jelentős mennyiség alsó határának 44,15%-át kitevő hatóanyag tartalmához. Így megállapítható, hogy az I. rendű terhelt által tartott kábítószer mennyisége meghaladja a jelentős mennyiség alsó határát.

[18] A Legfőbb Ügyészség arra tett indítványt, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott másodfokú határozatot változtassa meg és az I. rendű terhelt cselekményét a Btk. 178. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő kábítószer birtoklása büntetnének minősítse és ezért őt – az elzárás és pénzbüntetés mellőzésével – fegyház fokozatban végrehajtandó szabadságvesztésre és közügyektől eltiltásra ítélje. Állapítsa meg, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra és rendelje el a terhelttel szemben a Pécsi Járásbíróság 15.B.608/2017/10. számú ítéletével kiszabott 1 év szabadságvesztés büntetés végrehajtását.

[19] Az I. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványra és a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a másodfokú bíróság a jogszabályokat helyesen alkalmazta, az elsőfokú ítéletben meghatározott minősítés megváltoztatásának megfelelő jogi indokát adta. Erre tekintettel arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott másodfokú ítéletet hatályában tartsa fenn.

[20] **III.** A Baranya Vármegyei Főügyészség felülvizsgálati indítványa – a Legfőbb Ügyészség által részben módosított indokok alapján – alapos.

[21] 1. Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpont]. Az ügyészség indítványában arra hivatkozik, hogy a bíróság jogerős ítéletében tévesen minősítette a terhelt cselekményét kábítószer birtoklása büntetnének minősített esete helyett annak alapesetének, emiatt törvénysértően enyhe büntetést szabott ki; így az indítvány tartalma a hivatkozott felülvizsgálati oknak megfelel.

[22] Az ügyészség jogosult a terhelt terhére felülvizsgálati indítványt előterjeszteni [Be. 651. § (1) bekezdés], amit a jogerős ügydöntő határozat közlésétől (2023. február 21.)

számított hat hónapon belül, 2023. július 27-én nyújtott be [Be. 652. § (3) bekezdés]. Ezért az indítvány joghatályos, annak alapján felülvizsgálatnak helye van.

[23] A felülvizsgálati indítvány a terhelt terhére irányul. A felülvizsgálati indítvány kézbesítése a védő részére 2023. augusztus 15-én, az I. rendű terheltnek 2023. szeptember 4-én megtörtént, nyilvános ülés tartását [Be. 660. § (2) bekezdés a) pont] nem indítványozták. A Kúria tanácsának elnöke egyéb okból sem tartotta szükségesnek nyilvános ülés tartását [Be. 660. § (2) bekezdés b) pont]. Ezért a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti főszabály alapján az indítványt tanácsulésen bírálta el.

[24] 2. A Be. 659. § (1) bekezdésének zárófordulata rögzíti, hogy a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. A tényállás a vádról rendelkező ügydöntő határozatnak a Be. 561. § (3) bekezdés c) pontja szerinti része, ami a bíróság által megállapított történeti tényeket (múltbéli cselekvéseket és történéseket) tartalmazza, melyekre a bíróság a jogi következtetéseit alapozza.

[25] Jelen esetben a jogerős ítéleti tényállás tartalmazza a terhelti cselekményekkel érintett kábítószeres tiszta hatóanyag tartamának mennyiségeit és azoknak a törvényben meghatározott jelentős mennyiség alsó határához viszonyított arányát.

[26] Eszerint az I. rendű terhelt

- a II. rendű terhelttel közösen 6 fő kannabisz növényt nevelt, ami a jelentős mennyiség alsó határának 6%-a,

- az e közösen termesztett növényegyedekről – szintén a II. rendű terhelttel közösen – leszüretelt kannabisz totál-THC tartalma 82 gramm volt, ami a jelentős mennyiség alsó határának 68,35%-a, továbbá

- az I. rendű terhelt által külön tartott, más forrásból származó növényi anyagban lévő totál-THC mennyisége 53 gramm, ami a jelentős mennyiség alsó határának 44,15%-a.

[27] Ezek a jogerős ítéletben megállapított, a felülvizsgálat során támadhatatlan tények, melyek alapulvételével a jogi értékelést el kell végezni.

[28] Mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság a tényállásban, illetve annak helyesbítésében rögzítette azt is, hogy – valójában jogi álláspontjuk szerint – a fenti mennyiségek alapján a terheltnek büntetőjogi felelőssége alapjául mennyi róható fel termesztés, illetve tartás révén, valamint összességében. Ezen túlmenően a másodfokú bíróság azon jogi álláspontját is a tényállásban tüntette fel, miszerint a növényi egyedekről frissen leválasztott növényi anyagok tiszta-hatóanyag tartalma a kábítószer mennyiségének meghatározása során nem vehető figyelembe.

[29] 3. A Kúria mindenekelőtt utal arra, hogy a töretlen ítélkezési gyakorlat alapján az alapítéletben foglalt tényálláshoz tartoznak mindazok a történeti tények, melyek az ítéletben megállapításra kerültek, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán esetlegesen nem a történeti tényállásban kerültek leírásra, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében (BH 2016.163.).

[30] Ugyanakkor a tényállás része csak ténymegállapítás lehet. Nem ténymegállapítás, és nem a tényállás része, amikor az akár az elsőfokú, akár a másodfokú bíróság határozatának indokolásában bizonyíték tartalmát idézi, avagy jogi értékelést végez (BH 2019.219.II.), függetlenül attól, hogy az az indokolás tényállási vagy azon kívüli részében szerepel. A jogi értékelés ugyanis a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése.

[31] Ez vonatkozik arra az esetre is, amikor a jogi értékelés kerül tévesen, határozatszerkesztési hiba folytán az ítélet tényállási részébe.

[32] Ehhez képest jelen ügyben a tényállás részét képezi a közösen termesztett növényegyedek száma, az arról leszüretelt termés és a terheltek által külön-külön tartott kábítószer mennyisége. Nem része azonban a tényállásnak a jogerős ítélet azon megállapítása, miszerint az e mennyiségekből (a másodfokú bíróság jogi álláspontja szerint) az I. rendű terhelt terhére róható kábítószeresek összevont mennyisége meghaladja a csekély mennyiség felső határát, de nem éri el a jelentős mennyiség alsó határát, annak 50.151%-a (mint ahogy az elsőfokú bíróság ide vonatkozó megállapítása sem a tényállás része), még kevésbé a kiszámítás módjára vonatkozó jogi érvelése. Így ezek a felülvizsgálatban nem estek a tényállás támadása tilalmának hatálya alá.

[33] Ennek megfelelően megállapítható, hogy ügyészség indítványában nem a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállást és annak egyes részeit, a termesztett, majd birtokolt egyes mennyiségeket, a kábítószer fajtáit, vagy a szakértői véleményben megállapított összegeket vitatja, hanem azt állítja, miszerint a büntető anyagi jog szabályának megsértése eredményezte azt, hogy a tényállásban megállapított mennyiségeket nem értékelte jelentős mennyiségnek a másodfokú bíróság. A jelentős mennyiség megállapítása nem ténybeli, hanem jogi értékelést jelent, aminek a ténybeli alapját, a kábítószer fajtája, mennyisége, illetve a hatóanyag fajtája és a hatóanyag tartalma képezi. Így kizárólag ezek a ténymegállapítások tartoznak a felülvizsgálati eljárásban irányadó történeti tényállásba. Az ebből levont következtetés azonban jogkövetkeztetés, amely a felülvizsgálati indítványban a jelentős mennyiség fogalmát meghatározó büntető anyagi jogi rendelkezés megsértésére történő hivatkozással vitatható.

[34] 4. Egyértelműen megállapítható az is, hogy az elsőfokú és a másodfokú bíróság jogi álláspontjának eltérését az okozta, hogy az elsőfokú bíróság a termesztett növényi egyedek számát (6%), a leszüretelt (68,35 %) és a külön tartott kábítószer (44,15%) mennyiségét összeadta és így összesen a jelentős mennyiség alsó határa 118,5-118,6%-át kitevő kábítószer mennyiség tekintetében állapította meg a terhelt bűnösségét, a cselekmény minősítését pedig ehhez igazította.

[35] A másodfokú bíróság – tévesen a tényállásban feltüntetett – jogi álláspontja szerint azonban a növényi egyedekről frissen leválasztott növényi anyagok tiszta hatóanyag-tartalma a kábítószer mennyiségének meghatározása során nem vehető figyelembe. Ezért a terhelt terhére rótt növényegyedekről leszüretelt mennyiség (68,35%) figyelmen kívül hagyásával, pusztán a termesztett növényi egyedek száma (6%) és a külön tartott kábítószer (44,15%) mennyiségének alapulvételével, a jelentős mennyiség alsó határa 50,15%-át kitevő kábítószer mennyiség tekintetében, cselekményének annak megfelelő minősítése mellett állapította meg a terhelt bűnösségét.

[36] A Baranya Vármegyei Főügyészség az elsőfokú bíróság álláspontjával értett egyet, míg a Legfőbb Ügyészség osztotta a másodfokú bíróság álláspontját abban, hogy a növényegyedek és azokról frissen leszüretelt kábítószer összeszámítása a kétszeres értékelés tilalmát sértené. Ugyanakkor arra az álláspontra helyezkedett, hogy ilyen esetben a leszüretelt (68,35%) és a más forrásból származó (44,15%), tartott kábítószer mennyiségét kell összeszámítani, ami ekként 112,5%, így ugyancsak a jelentős mennyiség megállapítására ad alapot.

[37] A Kúria ez utóbbi állásponttal értett egyet.

[38] A Kúria osztotta az ügyészség azon álláspontját, hogy az ugyanazon elkövetési tárgyra irányuló ugyanazon törvényi tényállás, a Btk. 178. §-ában meghatározott kábítószer birtoklása törvényi tényállás keretei közé illeszkedő elkövetési magatartások egymással természetes egységet alkotnak. Jelen esetben a kannabisz növény termesztését követően, azok leszüretelése után megvalósult, illetve a más forrásból származó kábítószernek egyaránt a tartása jelenti az elkövetési magatartást (Kúria Bfv.I.1062/2022/9.).

[39] A Btk. 461. § (1) bekezdés c) pontja, valamint a (2) bekezdés eltérő számítási módszert határoz meg a kábítószer csekély mennyisége esetén – és így a (3) bekezdés a) pontjának szabályozási jellegzetessége miatt a jelentős mennyiség esetén is – arra nézve, ha a tetrahidro-cannabinol (THC) esetén a tiszta és savformában együttesen jelenlévő THC-tartalom (totál-THC) a 6 gramm mennyiséget nem haladja meg, illetve a kannabisz növény esetén a növényegyedek száma legfeljebb öt. A törvény rendelkezésének összevetése alapján megállapítható, hogy a növényegyedek száma, mint a mennyiséget meghatározó tényező, csak abban az esetben irányadó, ha a kábítószer kannabisz növény, amely növényegyedek formájában létezik.

[40] A kábítószer-kereskedelem és a kábítószer birtoklása miatti büntetőjogi felelősségről szóló 57. BK vélemény II.2. pontja szerint a kábítószer „termesztése” olyan növény termesztését jelenti, amely, illetve amelynek a részei szerepelnek a kábítószerek jegyzékén, és jelentősebb feldolgozás nélkül kábítószerként felhasználható. A BK vélemény indoklásában kifejtésre került, hogy vannak olyan növények, amelyek, illetve amelyek részei (termése, levelei stb.) szerepelnek a kábítószerek jegyzékén, és jelentősebb feldolgozás nélkül felhasználhatók kábítószerként. Ezek termesztése befejezett bűncselekmény.

[41] A Btk. szabályozásából következik, hogy eltérő módszerrel kell vizsgálni a minősítéshez megkívánt mennyiségeket a már leszüretelt, nem élő, a talajból eltávolított, szárítás vagy száradás alatt lévő, termesztésből származó kábítószert tartalmazó növényi anyagot vagy növényrész – ahol vegyvizsgálat útján kell meghatározni a totál-THC tartalmat –, illetve az élő növényegyedeket, ahol pedig a növényegyedek száma alapján kell meghatározni a kábítószer mennyiségét. A különbségtételnek az az alapja, hogy a leszüretelt növényegyedek már fogyasztásra kész, pszichotróp anyagot tartalmazó kábítószerek, és emiatt az emberi szervezetre gyakorolt kábító hatásuk folytán válnak a Btk. különös részi tényállásának elkövetési tárgyává, míg az élő növényegyedek esetén az egészségkárosító hatás csupán közvetett, azok ugyanis közvetlen fogyasztásra még nem – csak további feldolgozás után – alkalmasak. Annak a jogi szabályozásnak, amely kannabisz növényből származó tetrahidro-cannabinol esetén különbséget tesz a mennyiség meghatározásában aszerint, hogy ez a hatóanyag még élő növény növényegyedeiben, vagy a már leszüretelt növényben, növényi részekben található, éppen a tetrahidro-cannabinol tartalom nem meghatározható mértékű folyamatos változása az alapja.

[42] A büntető jogszabályok módosításáról szóló 1998. évi LXXXVII. törvény 83. §-ának a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény hatályba lépéséről és végrehajtásáról szóló 1979. évi V. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Btké.) 23. § (2) bekezdését beiktató 83. §-ához kapcsolódó miniszteri indokolás értelmében a kábítószer termesztése szempontjából szóba jöhető kannabisz növény esetében felmerül a társadalomra veszélyességnek a növényegyedek számához való viszonyítása. A társadalomra veszélyesség kérdése ebben a körben némileg azért merül fel másként, mert a kannabisz növény fejlődési szakaszaihoz különböző hatóanyag-tartalom elérése párosul. A törvény ezt a helyzetet is értékeli és meghatározott számú növényegyedek termesztéséhez köti a tényállás szerinti differenciálást. Ez azt is jelenti, hogy e körben a tiszta hatóanyag-tartalomnak már nem jut szerep, hanem pusztán a növényegyedek száma az, ami alapján a kábítószer mennyisége meghatározható. A törvény – miután a növény fejlődési szakaszaival egyidejű tiszta hatóanyag-tartalom változását normatív eszközökkel behatárolni nem lehet – annak a potenciális lehetőségnek tulajdonít társadalomra veszélyességet, amit a növényegyed fejlődésével együtt járó tiszta hatóanyag-tartalom növekedése jelent.

[43] Az egyes büntető vonatkozású törvények módosításáról szóló 2011. évi CL. törvény 22. §-a 2012. január 1. hatállyal módosította a Btké. 23. § (1) bekezdés b) pontját. Eszerint a kábítószer csekély mennyiségű, ha a tetrahidro-cannabinol (THC) esetén a tiszta és

savformában együttesen jelenlévő THC-tartalom (totál-THC) a 6 gramm mennyiséget nem haladja meg. A 2011. évi CL. törvényhez kapcsolódó miniszteri indokolás vonatkozó része szerint a szakértői visszajelzések alapján a kábítószer mennyiségének pontos lefoglaláskori megállapításához a THC (tetrahidro-cannabinol) esetében a tiszta hatóanyag-tartalom helyett a teljes (totál) THC-tartalom méréséhez szükséges áttérni. Ennek indokai az alábbiak szerint foglalhatók össze. Az igazságügyi szakértői véleményekben a kábítószernek a vizsgálat időpontjában mérhető hatóanyag tartalma kerül közlésre. Ez a gyakorlat a kábítószer nagy részénél nem okoz problémát, mivel a legtöbb kábítószer hatóanyag tartalma a lefoglalástól a vizsgálatig terjedő időszakban nem, vagy csak elhanyagolhatóan kis mértékben változik. Ez alól a marihuána kivételt képez, mert ebben a tiszta THC-tartalom a növényi anyagban lejátszódó természetes folyamatok együttes eredményeként jelentősen változik. Ezen folyamatok közül a legjelentősebb, hogy a friss marihuánában jelenlévő és kábítószernek nem minősülő THC-sav THC-vé (kábítószerre) alakul, illetve a THC idővel lebomlik, ennek következtében tehát a marihuána THC-tartalma általában eleinte nő, majd folyamatosan csökken. A legnagyobb mértékű változás a frissen szüretelt, nagy hatóanyag-tartalmú marihuána esetében tapasztalható. Ezen anyagokban a hatóanyag nagy része THC-sav formájában van jelen, a THC-tartalom változása szempontjából a legjelentősebb folyamat az első hónapokban a THC-sav THC-vé alakulása. A régebbi szüretelésű marihuána, a hasis, a hasis olaj, illetve a marihuána felhasználásával készített sütemények esetében a hatóanyag legnagyobb része már Delta-9-THC formájában található. Ezekben a mintákban a jellemző folyamat a Delta-9-THC bomlása, amelynek következtében ezen anyagok Delta-9-THC tartalma folyamatosan és kis mértékben csökken. A lejátszódó folyamatok sebessége (így az adott időpontban mérhető THC-tartalom) függ a marihuána alapjául szolgáló növény fajtájától, állapotától, valamint a marihuána tárolási körülményeitől (hőmérséklet, fény, páratartalom, csomagolás módja, esetleges hőtartás, az aprítottság mértéke, a növényi anyag száradtsági foka stb.).

[44] Mindezekre is figyelemmel megállapítható, hogy egyértelmű oka van annak, miszerint a hatályos Btk. is eltérő törvényi számítást szabályozott a kannabisz növényből származó kábítószer, valamint a termesztésben lévő, még le nem szüretelt, termőközegéből el nem választott, élő növényegyed esetében. Ebből azonban az is következik, hogy ha már nincsen élő, termesztésben lévő növényegyed, úgy annak leszüretelését, termőközegéből történő végleges elválasztását követő bármilyen rövid idő elteltével már a benne lévő Total-THC tartalom alapján kell a kábítószer mennyiséget megállapítani, mivel ez független a termesztést követően a növényben bekövetkezett változásoktól. A jelen ügyben irányadó tényállás alapján az I. és a II. rendű terhelt által közösen termesztett növényegyed már leszüretelésre került, így azokat a tényállás szerint a terheltek saját fogyasztásuk céljából tartották. A másodfokú bíróság által hivatkozott számítás ezért jelen ügyben nem volt alkalmazható, arra kizárólag akkor kerülhetett volna sor, ha a tényállásban foglaltak szerint a rendőrség intézkedésének megkezdésekor, illetve a lefoglaláskor még lettek volna élő, termesztésben lévő növényegyedek, melyek esetében a kábítószer mennyiségének meghatározását önállóan, a növényegyedek száma alapján kellett volna elvégezni.

[45] A Kúria utal arra, hogy ilyen módon az elsőfokú ítéletben és a Baranya Vármegyei Főügyészség felülvizsgálati indítványában írt „összeszámítás” is törvényben kizárt. A termesztésben lévő növényegyedek esetén a növényegyedek száma alapján kell vizsgálni, hogy eléri-e a törvényben meghatározott jelentős vagy különösen jelentős mennyiséget, illetve meghaladja-e a csekély mértéket; míg az emellett meglévő, már leszüretelt és tartott kábítószer esetén annak totál-THC tartalmának meghatározása alapján kell eldönteni annak mennyiségét. Ilyen esetben a csekély, jelentős vagy különösen jelentős mennyiséget csak akkor lehet megállapítani, ha vagy a növényegyedek száma, vagy a totál-THC tartalom alapján a már leszüretelt, tartott kábítószer mennyisége a vonatkozó szabályozás szerint

önállóan haladja meg a törvényben meghatározott mennyiséget. Az egyes, eltérő módon számított mennyiségek összeadásának ebben az esetben nincs helye.

[46] Miután jelen ügyben az elkövetési magatartást a kannabisz növényegyedek termesztését követően azok leszüretelése utáni tartás jelenti, a kábítószer meghatározásának szempontjából nem a tövek számának, hanem a leszüretelt 4016 gramm növényi származék totál-THC tartalmának van jelentősége. Ez a jelentős mennyiség alsó határának 68,35%-a, amelyet hozzá kell adni az I. rendű terhelt lakóhelyén lefoglalt kábítószer jelentős mennyiség alsó határának 44,15%-át kitevő hatóanyag-tartalomhoz. Ebből következően az I. rendű terhelt által tartott kábítószer mennyisége meghaladja a jelentős mennyiség alsó határát, annak 112,5%-a. Büntetőjogi felelőségének ez az alapja, a cselekmény minősítését ennek alapulvételével kell elvégezni.

[47] A Btk. 178. § (1) bekezdése szerinti kábítószer birtoklásának büntettét az követi el, aki kábítószer termeszti, előállít, megszerez, tart, az ország területére behoz, onnan kivisz, vagy azon átszállít. A (2) bekezdés b) pontja szerint a cselekmény súlyosabban büntetendő, ha jelentős mennyiségű kábítószerre követik el a bűncselekményt. A jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján tehát a cselekmény helyes minősítése ez.

[48] 4. A Be. 649. § (1) bekezdés első fordulat b) pont ba) alpontja azonban a téves minősítés alapján önmagában nem, csupán akkor teszi lehetővé a felülvizsgálatot, ha a téves minősítés törvénysértő büntetés kiszabását is eredményezte. A felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra, azonban nem felel meg a helyes minősítésű bűncselekmény tárgyi súlyának, az alanyi bűnösség fokának (BH 2011.97.I., a későbbiekben egyebek mellett: Kúria Bfv.II.1168/2015/12., Bfv.III.907/2016/6., Bfv.I.830/2020/7., Bfv.II.158/2023/9.).

[49] Jelen esetben azonban ennél többről van szó. A Btk. 178. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő kábítószer birtoklása büntettének büntetési tétele öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés. A jogerős ítéletben kiszabott elzárás és pénzbüntetés a Btk. 33. § (4) bekezdése alapján akkor szabható ki, ha a büntetési tétel alsó határa nem éri el az egy évi szabadságvesztést. Ebből következően a jogerős ítéletben kiszabott büntetések nemükben nem csupán a helyes minősítéshez képest eltúlzottan enyhék, de a törvény bünteteskiszabására vonatkozó, kötelező, bírói mérlegelést nem tűrő szabályát is sértik.

[50] 5. A fentiekre tekintettel a Kúria az I. rendű terhelt cselekményét kábítószer birtoklása büntettének [Btk. 178. § (1) bekezdés negyedik fordulat, (2) bekezdés a) pont] minősítette.

[51] Úgy találta, hogy bár a helyes minősítés alapulvételével a terhelttel szemben csak szabadságvesztés szabható ki, jelen esetben annak a törvény szerinti legkisebb tartama is túl szigorú lenne, elsősorban arra tekintettel, hogy a cselekménnyel érintett kábítószer mennyisége alig haladja meg a jelentős mennyiség alsó határát. Ezért a bíróságok által értékelt bünteteskiszabási körülményekre {elsőfokú ítélet [54]-[58] pont, másodfokú bíróság [58]-[63] pont} figyelemmel – és a Btk. 79.§-ában, valamint a Btk. 80. § (1) és (2) bekezdésében írtakat is szem előtt tartva – a Btk. 82. § (1) bekezdésének és a (2) bekezdés b) pontjának alkalmazásával határozta meg annak tartamát; a büntetés ennél nagyobb mérvű mérséklésének azonban gátat szabott, hogy a terhelt ugyanilyen bűncselekmény miatt kiszabott szabadságvesztés felfüggesztésnek próbaideje alatt követte el az újabb kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményét.

[52] A terhelt cselekménye folytán méltatlan a közügyek gyakorlására, ezért – végrehajtandó szabadságvesztés mellett – vele szemben Btk. 61. § (1) bekezdése, valamint 62. § (1) bekezdése alapján közügyektől eltiltást is ki kell szabni.

[53] Így a Kúria a terhelt büntetését – a pénzbüntetés és az elzárás mellőzése mellett – 3 év szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra súlyosította.

[54] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát a Btk. 35. § (1) bekezdésére figyelemmel, a Btk. 37. § (3) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján fegyházban állapította meg és úgy rendelkezett, hogy az I. rendű terhelt a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Az I. rendű terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időt a Btk. 92. § (1) bekezdése alapján beszámította a vele szemben kiszabott szabadságvesztésbe.

[55] A Kúria a Btk. 87. § b) pontja alapján elrendelte a terhelttel szemben a Pécsi Járásbíróság 15.B.608/2017/10. számú ítéletével kiszabott 1 évi, eredetileg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés végrehajtását.

[56] Tekintettel arra, hogy – a másodfokú bíróság álláspontjával szemben – a vegyész szakértői vélemény elkészítésére a leszüretelt kábítószer tiszta hatóanyag-tartalmának megállapítására nem szükségtelenül került sor, az büntetőjogi felelősségének megállapításával összefügg, a másodfokú bíróság által állam általi terhére rótt 200.000 forint bűnügyi költség megfizetésére a Be. 574. § (1) bekezdése alapján az I. rendű terheltet kötelezte.

[57] A fentiekre tekintettel a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, aminek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak helyt adott, és a megtámadott határozatokat a korábban írtak szerint, a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján megváltoztatta, míg egyebekben azokat a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[58] A Be. 856. § (1) bekezdés d) pontja szerint a pénzbüntetés címén befizetett összeget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni, ha rendkívüli jogorvoslat folytán hozott határozat pénzbüntetés megfizetésére kötelezést nem tartalmaz. A Be. 857. § (1) bekezdés c) pontja pedig előírja, hogy a visszatérítést felülvizsgálat esetén a Kúria rendeli el.

[59] **IV.** Az ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[60] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2023. november 23.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró